

RIKSDAGENS SVAR 2/2002 rd

Regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om pension för arbetstagare och av vissa lagar som har samband med den

Ärende

Regeringen har till 2001 års riksdag överlämnat sin proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om pension för arbetstagare och av vissa lagar som har samband med den (RP 251/2001 rd).

Beredning i utskott

Social- och hälsovårdsutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (ShUB 1/2002 rd).

Beslut

Nu församlade riksdag har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/1961) 2 § och 10 a § 3 mom., sådana de lyder, 2 § i lagarna 707/1965, 257/1981, 607/1984, 559/1993, 1482/1995 och 1057/1997 samt 10 a § 3 mom. i nämnda lag 559/1993, samt *fogas* till lagen en ny 1 d § som följer:

1 d §

I anställningsförhållande anses även stå en person i ledande ställning i ett aktiebolag och en person i ledande ställning i en annan sammanslutning, dock inte

1) om personen i ledande ställning i ett aktiebolag antingen ensam eller tillsammans med sina familjemedlemmar äger mer än hälften av bolagets aktiekapital,

2) om röstetalet för de aktier som ägs av personer som avses i 1 punkten utgör mer än hälften av röstetalet för alla aktier,

3) om personen i ledande ställning i en annan sammanslutning skall anses ha motsvarande bestämmanderätt i sammanslutningen.

En bolagsman i ett öppet bolag eller en sådan delägare i en annan sammanslutning som är personligen ansvarig för sammanslutningens förbindelser anses inte vid tillämpningen av denna lag stå i anställningsförhållande.

2 §

Ett anställningsförhållande anses inte ha avbrutits på grund av att företaget har bytt ägare eller innehavare.

Vid tillämpningen av denna lag anses ett anställningsförhållande ha upphört vid utgången av den dag för vilken på grundval av anställningsförhållandet senast betalades lön innan anställningsförhållandet bröts eller innan i 4 §

3 mom. angiven arbetsoförmåga inträdde eller i 4 e § nämnd individuell förtidspension började. Om arbetet och lönebetalningen under fortgående anställningsförhållande är avbrutna i en följd högst ett år, anses anställningsförhållandet vid tillämpningen av denna lag ha fortgått utan avbrott. Om arbetet och lönebetalningen dock är avbrutna i en följd längre än ett år, anses anställningsförhållandet ha upphört vid utgången av den dag för vilken till arbetstagaren senast betalades poster som i enlighet med 7 e § skall räknas till pensionslönen inom nämnda ett år från det att arbetet och lönebetalningen avbröts.

Fortsätter arbetstagaren att arbeta sedan anställningsförhållandet har upphört med stöd av 2 mom., anses arbetstagaren stå i ett nytt anställningsförhållande inom denna lags tillämpningsområde. En arbetstagare som får i 4 f § nämnd deltidspension anses likaså stå i ett nytt anställningsförhållande inom denna lags tillämpningsområde då arbetstagaren på deltid fortsätter att arbeta.

Om en arbetstagares arbetsförtjänst medan anställningsförhållandet alltjämt fortgått under var och en av minst de sex senaste kalendermånaderna har varit mindre än det belopp som nämns i 1 § 1 mom. 2 punkten, kan arbetsgivaren dock tidigast vid utgången av den sjätte kalendermånaden också anmäla att anställningsförhållandet har upphört. Den tid under vilken arbetstagaren fullgjort värnplikt i aktiv tjänst räknas inte heller in i den tid anställningsförhållandet fortgått.

Förändras en arbetstagares såsom regelbunden betraktad arbetstid i ett anställningsförhållande som faller under denna lag och som fortgått i minst tre år i andra än i 2—4 mom. nämnda fall och sjunker arbetstagarens lön samtidigt med minst en fjärdedel eller stiger den med minst en tredjedel, och är förändringen av arbetstiden inte avsedd att vara tillfällig, anses arbetstagaren efter förändringen stå i ett nytt anställningsförhållande, om inte något annat följer av 7 d §. Det nya anställningsförhållandet anses härvid ha börjat vid ingången av den månad som närmast följer efter den månad under vilken förändringen i arbetstiden har skett. Anställnings-

förhållandet anses dock inte ha avbrutits, om från början av det nya anställningsförhållande, som avses i föregående mening, inte har förflutit två år när pensionsfallet inträffar.

Vad som bestäms i 5 mom. tillämpas, såvida övriga förutsättningar föreligger, även då förändringen i arbetstiden har skett stegvis, om det på grund av uppgift av arbetstagare eller arbetsgivare blir utrett att lönen har sjunkit eller stigit så mycket som avses i nämnda moment under en period av högst tre år räknat från den första förändringen. Vid jämförelse av arbetsförtjänsterna vid olika tidpunkter skall dessa justeras i enlighet med 9 §. När andra meningen i 5 mom. tillämpas anses förändringen i arbetstiden ha inträffat då arbetstiden första gången förändrades.

Ett anställningsförhållande som har fortgått minst tio år före utgången av det år under vilket arbetstagaren har fyllt 54 år avslutas vid utgången av det nämnda året. Har anställningsförhållandet vid ovan nämnda tidpunkt inte fortgått tio år, avslutas det vid utgången av det år då tioårsgränsen uppnås. Anställningsförhållandet avslutas dock inte längre efter det år under vilket arbetstagaren fyller 62 år. Om arbetstagaren fortsätter att arbeta, anses ett nytt anställningsförhållande härvid föreligga. Anställningsförhållandet anses dock inte ha upphört, om arbetstagarens lön i detta anställningsförhållande har nedgått av ett sådant undantagsskäl som har framkommit innan anställningsförhållandet har avslutats så som avses i detta moment och om förutsättningarna för tillämpning av 7 d § härvid uppfylls.

Utan hinder av vad 5—7 mom. föreskriver om anställningsförhållandets upphörande, anses ett anställningsförhållande ha fortgått utan avbrott vid beräkning av den tid om ett år som avses i 8 § 3 mom. samt vid tillämpning av 4 § 4 mom. och 12 §.

10 a §

På ansökan av arbetstagaren eller arbetsgivaren skall pensionsanstalten meddela ett beslut om huruvida 2 § 5 eller 6 mom. är tillämpliga på anställningsförhållandet och, om detta är fallet,

fastställa den rätt till framtida pension som uppkommer för ett anställningsförhållande som har upphört på detta sätt.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2002.
Lagens 2 § 2 mom. tillämpas på anställningsförhållanden där arbetet och lönebetalningen har avbrutits efter att lagen har trätt i kraft.

Lag

om ändring av 1 § lagen om pension för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 14 juli 1969 om pension för lantbruksföretagare (467/1969) 1 § 2 mom. 6 punkten, sådan den lyder i lag 1282/2001, som följer:

1 §

Med lantbruksföretagare avses

räkning, förutsatt att han inte kan anses stå i anställningsförhållande enligt 1 d § lagen om pension för arbetstagare (395/1961).

6) den som bedriver sådan verksamhet som avses i 1, 2 eller 3 punkten för ett aktiebolags

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2002.

Lag

om temporär ändring av 19 § lagen om pension för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras temporärt i lagen den 14 juli 1969 om pension för lantbruksföretagare (467/1969) 19 § 1 mom., sådant det lyder i lag 655/2000, som följer:

19 §

Om inte något annat följer av denna lag gäller dessutom i tillämpliga delar 2 § 2—3 mom., 3 a, 4, 4 a—4 h, 4 j—4 n §, 5 § 1 mom., 2 mom. 1 punkten, 3, 4 och 6 mom., 5 a—5 c, 7 g, 7 h, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a och 10 c §, 11 § 2 och 11 mom., 12 § 1 mom. 5 punkten samt 14, 16, 17, 17 a,

17 b, 18, 19 b—19 e, 20, 21, 21 a—21 e och 22 § lagen om pension för arbetstagare.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2002 och gäller till och med den 31 december 2003.

Lag

om temporär ändring av 17 § lagen om pension för företagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras temporärt i lagen den 14 juli 1969 om pension för företagare (468/1969) 17 § 1 mom., sådant det lyder i lag 656/2000, som följer:

17 §

Om inte något annat följer av denna lag gäller dessutom i tillämpliga delar 2 § 2—3 mom., 3 § 1 och 2 mom., 3 a, 4, 4 a—4 h och 4 j—4 n §, 5 § 1 mom., 2 mom. 1 punkten, 3, 4 och 6 mom., 5 a—5 c, 7 g, 7 h, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a, 10 och 10 c §, 11 § 2 och 11 mom., 12 § 1 mom. 5 punkten och 4 mom. samt 14, 16, 17, 17 a—17 c, 18,

19, 19 b—19 e, 20, 21, 21 a—21 e och 22 § lagen om pension för arbetstagare.

— — — — —
Denna lag träder i kraft den 1 mars 2002 och gäller till och med den 31 december 2003.

Genom denna lag upphävs lagen (34/2002) om temporär ändring av 17 § lagen om pension för företagare.

Lag

om ändring av 11 § lagen om sjömanspensioner

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 26 januari 1956 om sjömanspensioner (72/1956) 11 §, sådan den lyder i lagarna 1346/1990, 1595/1993 och 1745/1995, som följer:

11 §

Såsom till pension berättigande tjänstgöringstid beaktas särskilt för varje anställningsförhållande tiden från anställningsförhållandets början till dess slut. Till tjänstgöringstid som berättigar till pension omräknas, så som närmare bestäms genom pensionskassans beslut, dessutom tid för vilken övertidsersättning i form av vederlag eller motsvarande betalas när anställningsförhållandet upphör. Vid tillämpningen av denna lag anses ett anställningsförhållande ha upphört vid utgången av den dag för vilken på grundval av anställningsförhållandet senast betalades lön innan anställningsförhållandet bröts eller innan i 15 § angiven arbetsoförmåga inträdde eller individuell förtidspension började. Om

arbetet och lönebetalningen under fortgående anställningsförhållande är avbrutna i en följd högst ett år, anses anställningsförhållandet vid tillämpningen av denna lag ha fortgått utan avbrott. Om arbetet och lönebetalningen dock är avbrutna i en följd längre än ett år, anses anställningsförhållandet ha upphört vid utgången av den dag för vilken till arbetstagaren senast betalades poster som skall räknas till pensionslönen enligt 16 a § inom nämnda ett år från det att arbetet och lönebetalningen avbröts.

Fortsätter arbetstagaren att arbeta sedan anställningsförhållandet har upphört med stöd av 1 mom., anses arbetstagaren stå i ett nytt anställningsförhållande inom denna lags tillämpningsområde. En arbetstagare som får i 14 b § nämnd

deltidspension anses likaså stå i ett nytt anställningsförhållande inom denna lags tillämpningsområde då arbetstagaren på deltid fortsätter att arbeta.

Vid tillämpning av 1 mom. anses ett anställningsförhållande inte ha avbrutits på grund av att företaget har bytt ägare eller innehavare.

Då pensionen fastställs anses arbetstagarens samtliga anställningsförhållanden som varat kortare tid än femton dagar under samma kalenderår utgöra ett anställningsförhållande.

Den tid under vilken arbetstagaren fullgjort värnplikt i aktiv tjänst räknas dock inte in i den tid anställningsförhållandet fortgått.

Om arbetsoförmågan har berott på sjukdom, lyte eller kroppsskada som personen i fråga lidit av då anställningsförhållandet började, skall tiden i arbete från det anställningsförhållandet började till dess arbetsoförmågan inträdde inte beaktas då invaliditetspensionen fastställs, ifall denna tid inte är minst ett år.

Ett anställningsförhållande som har fortgått minst tio år före utgången av det år under vilket arbetstagaren har fyllt 54 år avslutas vid utgången av det nämnda året. Har anställningsförhållandet vid ovan nämnda tidpunkt inte fortgått tio

år, avslutas det vid utgången av det år då tioårsgränsen uppnås. Anställningsförhållandet avslutas dock inte längre om tiden från anställningsförhållandets upphörande fram till den pensionsålder varom bestäms i 14 § kan bli kortare än tre år. Om arbetstagaren fortsätter att arbeta, anses ett nytt anställningsförhållande härvid föreligga. Anställningsförhållandet anses dock inte ha upphört, om arbetstagarens lön i detta anställningsförhållande har nedgått av ett sådant undantagsskäl som har framkommit innan anställningsförhållandet har avslutats så som avses i detta moment och om förutsättningarna för tillämpning av 16 d § härvid uppfylls.

Utan hinder av vad 7 mom. föreskriver om anställningsförhållandets upphörande, anses ett anställningsförhållande ha fortgått utan avbrott vid beräkning av den tid om ett år som avses i 8 § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare samt vid tillämpning av 3 a § och 6 mom.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2002.

Lagens 11 § 1 mom. tillämpas på anställningsförhållanden där arbetet och lönebetalningen har avbrutits efter att lagen har trätt i kraft.

Helsingfors den 19 februari 2002
